

9.1.2023

Asettamispäätös: Kyberturvallisuusdirektiivin (NIS2-direktiivi) kansallista toimeenpanoa tukeva työryhmä

Asettaminen	Liikenne- ja viestintäministeriö on tänään tekemällään päätöksellä asettanut työryhmän NIS2-direktiivin kansallisen toimeenpanon tueksi.
Toimikausi	Työryhmän toimikausi on 9.1.2023-30.11.2024. Työryhmän toimikautta voidaan jatkaa, jos se on tarpeen lainsäädännön voimaan saattamisen tueksi.
Tausta	<p>Direktiivin tavoitteena on vahvistaa sekä EU:n yhteistä että jäsenvaltioiden kansallista kyberturvallisuuden tasoa eräiden kriittisiksi katsottujen sektoreiden osalta. Direktiivin keskeiset velvoitteet ovat kyberturvallisuuden riskienhallintavelvoitteet (art. 21) ja raportointivelvoitteet kyberpoikkeamista (art. 23). Direktiivissä esitetään lisäksi uusia kokonaisuuksia, kuten koordinoitu haavoittuvuuksien tunnistaminen, varautuminen laajamittaisten kyberturvallisuushäiriöiden varalle ja kansallisen kyberturvallisuusstrategian laatiminen. Direktiivillä kumotaan voimassa oleva verkko- ja tietoturvadirektiivi (NIS1-direktiivi)¹.</p> <p>Soveltamisalaan kuuluvien sektoreiden suuret ja keskisuuret toimijat olisivat suoraan sääntelyn piirissä, tietyt poikkeukset huomioiden (art. 2). Direktiivi laajentaisi aikaisemman NIS1-direktiivin soveltamisalaa uusiin sektoreihin ja toimijoihin (Liitteet I-II). Pienet ja mikrotoimijat jäisivät lähtökohtaisesti ehdotetun sääntelyn ulkopuolelle.</p> <p>Direktiivillä on vaikutuksia usean hallinnonalan lainsäädäntöön ja toimijoihin. Direktiivin toimeenpanoa varten perustetaan kyseisten ministeriöiden edustajista koostuva työryhmä. Työryhmätyöskentelyn ohella on mahdollista käydä myös valmistelua tukevia ad hoc -keskusteluja esimerkiksi teemoittain tai sektoreittain.</p>
Tavoitteet	<p>Kyberturvallisuusdirektiivi (NIS 2 -direktiivi²) julkaistaan alustavan arvion mukaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä marraskuussa 2022. Direktiivi tulee voimaan 20. päivänä julkaisusta. Siinä säädetyt velvoitteet tulee saattaa osaksi kansallista lainsäädäntöä 21 kuukaudessa, alustavan arvion mukaan 31.8.2024 mennessä.</p> <p>Direktiivissä esitetään yleisiä kyberturvallisuutta vahvistavia velvoitteita, joten liikenne- ja viestintäministeriö vastaa toimeenpanohankkeen edistämisestä ja työryhmän työskentelystä. Direktiivi on vahvasti poikkihallinnollinen kokonaisuus. Se velvoittaa</p>

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/1148 toimenpiteistä yhteisen korkeatasoisen verkko- ja tietojärjestelmien turvallisuuden varmistamiseksi koko unionissa

² Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2022/xxx toimenpiteistä kyberturvallisuuden yhteisen korkean tason varmistamiseksi kaikkialla unionissa, asetuksen (EU) N:o 910/2014 ja direktiivin (EU) 2018/1972 muuttamisesta sekä direktiivin (EU) 2016/1148 kumoamisesta

joko suoraan ja ainakin direktiivin soveltamisalaan kuuluvan julkishallinnon sektorin kautta lähes kaikkia hallinnonaloja, kuten valtiovarainministeriötä, työ- ja elinkeinoministeriötä, sosiaali- ja terveysministeriötä, ympäristöministeriötä, maa- ja metsätalousministeriötä, oikeusministeriötä, opetus- ja kulttuuriministeriötä, valtioneuvoston kansliaa ja liikenne- ja viestintäministeriötä, minkä vuoksi on perusteltua, että esityksen valmisteluun osallistuvat kaikki relevantit hallinnonalat.

Työryhmän tavoitteena on muodostaa yhteinen näkemys direktiivin edellyttämistä muutoksista ja laatia yhteisesti hallituksen esityksen muotoon ehdotus direktiivissä säädettyjen velvoitteiden toimeenpanemiseksi.

Liikenne- ja viestintäministeriö on käynyt työryhmätyöhön osallistuvien hallinnonalojen kanssa alustavia keskusteluja direktiivin toimeenpanosta. Keskustelujen pohjalta liikenne- ja viestintäministeriö pitäisi hyvänä, että direktiivi toimeenpantaisiin säätämällä eräiden yhteiskunnan kriittisten sektoreiden kyberturvallisuuden yleislaki. Yleislain valintaa sektorikohtaisen sääntelyn sijaan puoltaa erityisesti poikkihallinnollisen kyberturvallisuussääntelyn johdonmukaistaminen. Yleislaki myös vastaisi parhaalla tavalla direktiivin alkuperäistä tavoitetta toimia vähimmäistason osoittavana sääntelynä, joka asettaa kokoavasti ne kyberturvallisuusvelvoitteet, joita direktiivin soveltamisalaan kuuluvien toimijoiden tulee vähintään täyttää. Vähimmäistason asettavaa yleislakia voisi tarvittaessa täydentää sektorikohtaisella sääntelyllä.

Työryhmätyö on tarkoitus yhteen sovittaa myös EU:n digi- ja datasäädösten toimeenpanon koordinaatioryhmän kanssa sekä muiden relevanttien hankkeiden kanssa, kuten CER-direktiivin toimeenpanohanke.

Tehtävät

Työryhmän tehtävänä on arvioida tarpeelliset lainsäädäntömuutokset direktiivin toimeenpanemiseksi ja laatia yhteisesti hallituksen esitys tarvittaviksi lainsäädäntömuutoksiksi.

Työryhmän tehtävänä on muun muassa:

1. Koota eri hallinnonaloilla voimassa oleva nykytila sekä tuottaa aineistoa vaikutustenarvioinnin pohjaksi.
2. Määritellä ehdotettavaa sääntelyä valvovat viranomaiset, niille osoitettavat tehtävät sekä vaadittavat lisäresurssit.
3. Arvioida direktiivin soveltamisalaan kuuluvien toimijoiden itserekisteröintimekanismin kansallista toteutustapaa ja muodostaa ehdotus itserekisteröintimekanismin toteuttamisesta tavalla, josta ei synny kohtuutonta hallinnollista taakkaa.
4. Arvioida raportointivelvoitteiden toteuttamistapoja ja mahdollisuutta keskitetyn asiointipisteen toteuttamiseen.

Organisointi

Organisoinnissa otetaan huomioon naisten ja miesten tasa-arvosta annetun lain (609/1986) 4a §:n säännökset toimielimen kokoonpanosta.

Työryhmätyöskentelyyn osallistuu pääasiallisena edustajana kunkin ministeriön edustaja (jäsen tai varajäsen). Ministeriön edustaja voi halutessaan kutsua käsiteltävän aiheen mukaan 1–2 asiantuntijaa työryhmän kokouksiin. Kutsuttava asiantuntija voi olla kyseisestä ministeriöstä tai hallinnonalan virastosta. Pääasiallisena edustajana toimiva ministeriön edustaja vastaa valmistelun sisäisestä koordinoinnista omalla hallinnonalallaan, esimerkiksi jos direktiivin soveltamisala jakaantuu ministeriössä monen osaston tai hallinnonalan viraston kesken.

Työryhmä:

Puheenjohtaja Maija Ahokas, yksikön johtaja, Liikenne- ja viestintäministeriö

Varapuheenjohtaja Marième Korhonen, erityisasiantuntija, Liikenne- ja viestintäministeriö

Jäsenet:

lainsäädäntöneuvos Virpi Koivu, OM
lainsäädäntöneuvos Eeva Lantto, VM
erityisasiantuntija Jaakko Rastas, YM
erityisasiantuntija Jaana Merta, MMM
neuvotteleva virkamies Mika Honkanen, TEM
erityisasiantuntija Teemupekka Virtanen, STM
lainsäädäntöneuvos Tiina Ferm, SM
vanhempi hallitussihteeri Kostu Honkanen, PLM
tietohallintojohtaja Ari Uusikartano, UM

Varajäsenet:

johtava asiantuntija Kimmo Janhunen, OM
neuvotteleva virkamies Markus Kari, VM
johtava asiantuntija Timo Nyssönen, TEM
tietohallintojohtaja Jukka Litmanen, YM
neuvotteleva virkamies Johanna Kallio, MMM
erityisasiantuntija, tietoturvapäälikkö Andrei Laurén, STM
tietoturvapäälikkö Harri Mäntylä, PLM
tietoturvapäälikkö Matti Parviainen, UM

Muut ministeriöt voivat esittää edustajan halutessaan.Sihteeristö:

Marième Korhonen, erityisasiantuntija, Liikenne- ja viestintäministeriö
Sonja Töyrylä, ylitarkastaja, Liikenne- ja viestintäministeriö
Emma Hokkanen, erityisasiantuntija, Liikenne- ja viestintäministeriö
Kalle Varjola, erityisasiantuntija, Liikenne- ja viestintäviraston Kyberturvallisuuskeskus

Työryhmä voi lisäksi asettaa alatyöryhmiä ja kuulla asiantuntijoita.

Työryhmän osana perustetaan julkishallinnon sektorin alatyöryhmä, joka vastaa valtiovarainministeriön johdolla direktiivin velvoitteiden toimeenpanosta soveltamisalaan kuuluvan julkishallinnon sektorin (direktiivin liite I. kohta 10) osalta.

Alatyöryhmä:

Puheenjohtaja budjettineuvos Tomi Hytönen, Valtiovarainministeriö
Varapuheenjohtaja tietohallintoneuvos Tuija Kuusisto, Valtiovarainministeriö

Jäsenet:

erityisasiantuntija Emma Hokkanen, LVM
johtava asiantuntija Kimmo Janhunen, OM
erityisasiantuntija Taito von Konow, verohallinto
neuvotteleva virkamies Mika Honkanen, TEM
erityisasiantuntija Jaakko Rastas, YM
erityisasiantuntija Jaana Merta, MMM
erityisasiantuntija Teemupekka Virtanen, STM
johtava asiantuntija Minna Bloigu, SM

tietoturvapäällikkö Harri Mäntylä, PLM
tietohallintojohtaja Ari Uusikartano, UM
toimialajohtaja, tietotoimiala Max Hamberg, VNK
hallitusneuvos Juho-Antti Jantunen, OKM

Varajäsenet:

ylitarkastaja Sonja Töyrylä, LVM
suunnittelija Juho Kämäri, OM
johtava asiantuntija Tomi Nyysönen, TEM
tietohallintojohtaja Jukka Litmanen, YM
vesihallintoneuvos Leena Westerholm, MMM
erityisasiantuntija, tietoturvapäällikkö Andrei Laurén, STM
johtava asiantuntija Ismo Parviainen, SM
vanhempi hallitussihteeri Kostu Honkanen, PLM
tietoturvapäällikkö Matti Parviainen, UM
hallintojohtaja Kalervo Koskimies, OKM

Sihteeristö:

lainsäädäntöneuvos Eeva Lantto, Valtiovarainministeriö
neuvotteleva virkamies Sami Aalto, Valtiovarainministeriö
assistentti Nikos Markou, VM

Työryhmä kuulee työssään kaikkia relevantteja viranomaisia ja sidosryhmiä.

Kustannukset ja rahoitus

Hanke tehdään virkatyönä. Kukin organisaatio vastaa omista kustannuksistaan.

Timo Harakka
Liikenne- ja viestintäministeri

Minna Kivimäki
Kansliapäällikkö

Jakelu

oikeusministeriö
valtiovarainministeriö
työ- ja elinkeinoministeriö
sosiaali- ja terveysministeriö
ympäristöministeriö
maa- ja metsätalousministeriö
sisäministeriö
puolustusministeriö
ulkoministeriö
opetus- ja kulttuuriministeriö
valtioneuvoston kanslia

VN/10944/2022-LVM-23

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: